

A 1916/UHN

Tekijä Keskiryhmä
Käsittelijä Kestävä Pohjola -valiokunta

Jäsen ehdotus yhteisistä toimista fossiilisten polttoaineiden tuotannon vaiheittaiseksi lopettamiseksi

Ehdotus

Keskiryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,
että ne liittyvät Beyond Oil & Gas Alliancen jäseniksi.

Keskiryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se laatii pohjoismaisen julkilausuman fossiilisten polttoaineiden tuotannon vaiheittaisesta lopettamisesta.

Taustaa

Nykyisillä ilmastotoimilla planeettamme on lämpenemässä 2,5–2,9 celsiusastetta.¹ Ilmastokriisin pahimpien seurausten estämiseksi Pariisin ilmastopimuksen 1,5 asteen tavoitteesta on pidettävä kiinni kaikin keinoin.

Lähes 90 % kaikista kasvihuonekaasupäästöistä on peräisin hiilen, öljyn ja maakaasun polttamisesta.² Jotta 1,5 asteen tavoite voidaan saavuttaa, fossiilisten polttoaineiden käytöstä on luovuttava nopeasti. Yhä useammat maailman maat ovat asettaneet nettonollatavoitteita, mutta ne eivät kuitenkaan ole suunnitelleet tavoitteidensa mukaisia tuotantovähennyksiä. Sen sijaan maiden hallitukset suunnittelevat tuottavansa vuoteen 2030 mennessä kaksi kertaa enemmän fossiilisia polttoaineita kuin 1,5 asteen tavoite sallii.³ Ilmastotutkimuslaitos Ciceron mukaan fossiilisten polttoaineiden tarjontaa maailmanmarkkinoilla on myös samalla vähennettävä epäsuotuisien hintamekanismien torjumiseksi, sillä muuten on vaarana, että fossiilisten polttoaineiden käyttö jatkuu kaikesta huolimatta.⁴

¹ <https://climateactiontracker.org/global/temperatures/>

² <https://www.pbl.nl/en/trends-in-global-co2-emissions>

³ <https://productiongap.org/2021report/>

⁴ <https://pub.cicero.oslo.no/cicero-xmlui/handle/11250/2434201>

Pohjoismaisen vision mukaan Pohjolasta tulee maailman kestävin alue, ja tavoitteena on lisätä ilmastotoimia merkittävästi. Vuonna 2019 antamassaan Helsingin julkilausumassa Pohjoismaat sitoutuivat ilmastoneutraaliutta koskevaan tavoitteeseen. Maat eivät kuitenkaan sitoutuneet luopumaan fossiilisten polttoaineiden tuotannosta, vaan ainoastaan niiden käytöstä. Yhteisen sitoumuksen sijaan mailla on yksittäisiä kansallisia säännöksiä tai pyrkimyksiä, joissa on määritelty päättymispäiviä ja muita rajoituksia.

YK:n COP26-ilmastokokouksen yhteydessä perustettiin BOGA – Beyond Oil & Gas Alliance.⁵ Allianssin tarkoituksena on edistää öljyn- ja kaasuntuotannon hallittua ja vaihteista lopettamista jäsenvaltioissa. Tähän tarkoitukseen se tarjoaa kansainvälisen foorumin, joka tukee hallituksia niiden velvoitteiden täyttämässä. Allianssia johtaa Tanska yhdessä Costa Rican kanssa. Ruotsi ja Grönlanti ovat allianssin ydinjäseniä, ja Suomi on sen ystävää. Kaikkien Pohjoismaiden jäsenyys antaisi erittäin vahvan pohjoismaisen viestin. Se olisi osoitus siitä, että Pohjola kannattaa alueena allianssin aiesopimusta, vaikka maiden ja itsehallintoalueiden aikataulut ja toteutustavat poikkeavat toisistaan.

Kollektiivisen jäsenyyden merkityksen korostamiseksi olisi tärkeää antaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle tehtäväksi laatia Helsingin julkilausuman kaltainen päämiinistereiden julkilausuma siitä, miten Pohjoismaat aikovat vähentää omaa fossiilisten polttoaineiden tuotantoaan. Vahvat ja uskottavat pohjoismaiset vihreän siirtymän toimet, niin kansalliset kuin yhteisetkin, luovat hyvät edellytykset nousta kansainväliseksi esikuvaksi. Roolimallina toimiminen on tärkeä osa ilmastodiplomatiaa ja tuo uskottavuutta esittäessämme vaatimuksia muille maille.

Uskottava ja kattava ilmastopolitiikka edellyttää toimia sekä fossiilisten polttoaineiden käytön että tuotannon vähentämiseksi niin kotimaassa kuin kansainvälisissäkin yhteyksissä. Toistaiseksi toimissa on kuitenkin lähinnä keskitytty fossiilisten polttoaineiden käyttöön. Nyt on aika tarttua yhdessä tuotannon vähentämiseen. Vain siten Pohjoismaat ja maailma voivat päästä 1,5 asteen tavoitteeseen.

⁵ <https://beyondoilandgasalliance.com/>

Malmössä 21. maaliskuuta 2022

Anders Eriksson (ÅF)

Anne Rasmussen (V)

Arman Teimouri (L)

Bertel Haarder (V)

Edmund Joensen (sb)

Guðmundur Ingi Kristinsson (Flf)

Hafdís Hrönn Hafsteinsdóttir (Frlf)

Hanna Katrín Friðriksson (Vr)

Jouni Ovaska (kesk.)

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Linda Modig (C)

Magnus Ek (C)

Mikko Kinnunen (kesk.)

Ola Elvestuen (V)

Outi Alanko-Kahiluoto (vihr.)

Simon Holmström (HI)